

Knihovna města Hradce Králové
vás vítá na startu městské hry

JÍDLO A PITÍ PRO DOBRÉ ŽITÍ

K M H K

Knihovna města Hradce Králové

JAK HRÁT?

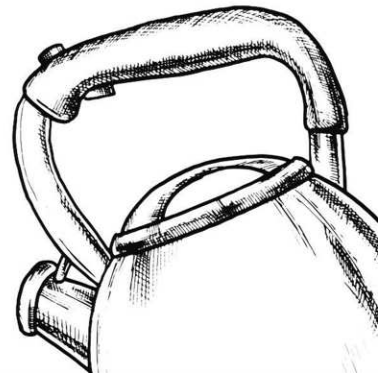
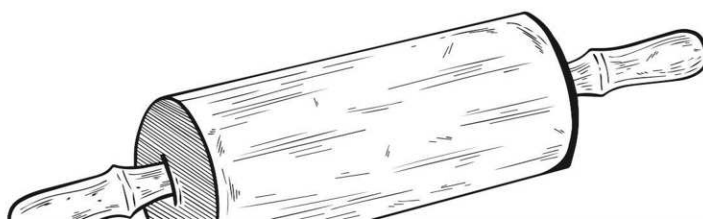
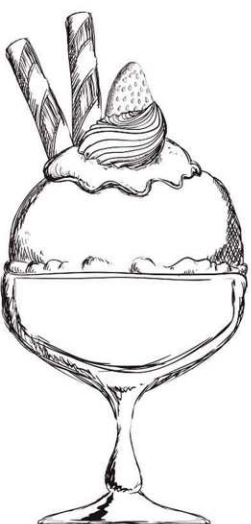
Trasa venkovní hry je vyznačena v mapce, kterou najdete přiloženou v brožurce. Začíná na Velkém náměstí a končí na rohu třídy Karla IV. a Hořické ulice.

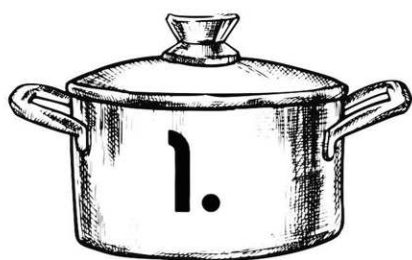
Cestou vás čeká několik zastávek spojených s hradeckou gastronomií a hradeckými vyhlášenými podniky. U každé najdete záludnou otázku. Odpovědi si zapisujte do křížovky, kterou najdete na konci této brožurky.

Vyluštěnou tajenku nám můžete poslat e-mailem na **infostredisko@knihovnahk.cz**, nebo sdělit osobně v referenčním centru knihovny ve Wonkově ulici. Ti, kdo nám tajenku donesou osobně, získají drobný dárek.

Ze všech účastníků hry vylosujeme v září 2024 tři výherce. První získá poukaz do e-shopu Hradecké delikatesy v hodnotě 1500 Kč, druhý poukaz do čokoládovny Jordis v hodnotě 1000 Kč a třetí poukaz do LamCafé v hodnotě 500 Kč.

Hodně štěstí!

VELKÉ NÁMĚSTÍ, ČP. 166

obchod Anuše Kejřové

Výřez z fotografie demonstrace na Velkém náměstí v r. 1918. (zdroj: Státní okresní archiv HK)

Znáte **Anuši Kejřovou**? Narodila se 17. 2. 1874 v Oužicích u Kralup nad Vltavou. V roce 1895 se vdala za správce brněnského pivovaru Viléma Emila Kejře. Spolu se pak přestěhovali do Hradce Králové, kde si Anuše zřídila koncesovanou kuchařskou školu.

Její manžel zároveň provozoval chemickou výrobu, kde vyráběl prášky na praní, prostředky na mytí nádobí, kypřicí prášky do pečiva, vanilkový cukr, kosmetické přípravky a pudry. Ty pravděpodobně prodávali v obchodě, který měla Anuše Kejřová okolo roku 1918 v přízemí domu čp. 166 na Velkém náměstí.

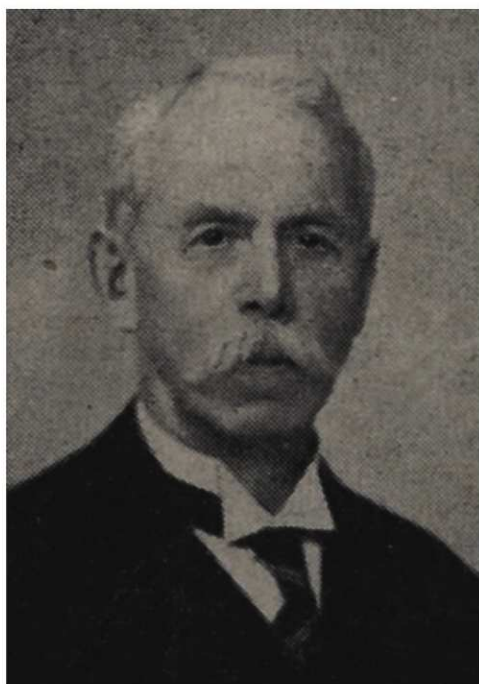

Postavte se čelem k nárožnímu domu čp. 166 a do křížovky si запиšte slovo, které je na fasádě nad vchodem.

VELKÉ NÁMĚSTÍ, ČP. 164

obchod a vinárna A. Gerguriče

Ante Gergurič (zdroj: Hlasy českého severovýchodu, č. 5 (2. 2. 1940), s. 3)

Zajímavostí je, že dům čp. 164, kde Gerguričova rodina bydlela, patřil rodině Isakovicsů, která pocházela také z Chorvatska.

Už jste někdy zaslechli jméno Gergurič? Jeho nositel pocházel z Chorvatska a v tomto domě měl obchod s lahůdkami a vínem a také vinárnu. Jako první vedl obchod Jiří Gergurič, později firmu převzal jeho bratr Ante.

Gerguričův obchod v domě čp. 164 (zdroj: Fotoalbum města Hradce Králové (1866-1918), 2000, s. 46.)

Víte, jak se chorvatsky řekne lahůdkářství/lahůdky? Slovo si запиšte do křížovky.

ZIEGLEROVA ČP. 230

dívčí lyceum

Anuše Kejřová

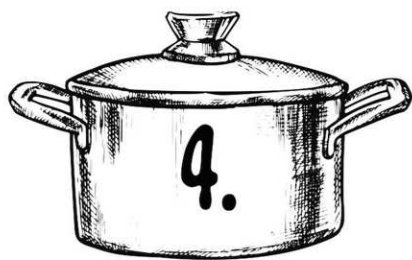
V budově, před kterou stojíte, sídlilo dívčí lyceum. Asi si říkáte, co má tato škola společného s gastronomií? V letech 1912-13 tu Anuše Kejřová vyučovala volitelný předmět “domácí hospodářství”. Dívky v něm získávaly informace o zařízení obydlí a o jeho správném čištění, o výživě a složení stravy, o čištění oděvů, nebo se naučily základy domácího účetnictví.

Dívčí lyceum ve 30. letech 20. století.

Jaké písmeno drží v drápech lev na střeše budovy? Písmeno si zapište do křížovky.

U KOPEČKU ČP. 163

kavárna Slavie

Kdo by neznal slavnou pražskou kavárnu Slavie? Věděli jste ale, že kavárna stejného názvu byla také v Hradci Králové?

V průhledu ulic V Kopečku vidíte dům čp. 163 s restaurací a kavárnou Slavie. (zdroj: Fotoalbum města Hradce Králové (1866-1918), 2000, s. 25.)

P. T. pp. příchozím a ct. občanstvu Hradce Králové a okolí doporučuje se - - - **kavárna a RESTAURACE** **SLAVIE** Plzeňský prazdroj. - Hradecký ležák. - Pardubický porter.
:: **v Hradci Králové, Janské náměstí č. 163.** ::
Výtečná a levná kuchyně. Vzorá obsluha. 50 časopisů. Zvlášť zřízená herna. 2 kulečnický nejnovější soustavy.

P.S.: Kavárna stejného názvu byla později také na Pospíšilově třídě.

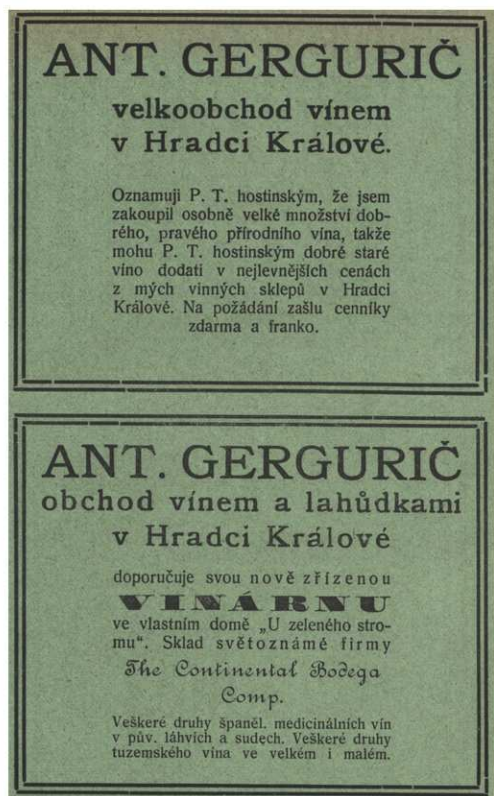

Dnes tu najdete pivnici. První slovo z jejího názvu si запиšte do křížovky.

U KOPEČKU ČP. 85–86

obchod a vinárna A. Gerguriče

O Chorvatovi A. Gerguričovi jsme se už zmiňovali. Oba domy (čp. 85 i 86) mu patřily, v čp. 86 s rodinou bydlel a přesunul sem i své lahůdkářství a vinárnu. Zároveň měl v domě sklepy, ve kterých skladoval víno. Mezi Hradečáky to byl vyhlášený podnik, během 1. světové války prý byla jeho vinárna jedním z mála veřejných míst, kde se dalo svobodně mluvit.

zdroj: HRŮZA, J.: Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století, 2015, s. 116.

Vinárník Gergurič si prý často zpíval píseň "Ljeba naša domovina".

Nezapřel v sobě ani svůj jihoslovanský temperament, několikrát se stalo, že uhodil své zaměstnance nebo učně.

V domě čp. 85 se narodila jedna známá osobnost. Pamětní deska na fasádě vám napoví která. Prostřední jméno této osobnosti si запиšte do křížovky.

ČESKOSLOUENSKÉ ARMÁDY ČP. 295

Grandhotel

Jaroslav Urban (zdroj: Pestrý týden, roč. 7, č. 2 (9. 1. 1932), s. 3.)

Nejproslulejším hradeckým hotelem byl Grandhotel Urban. Jaroslav Urban ho převzal v roce 1906 a neustále podnik rozšiřoval a zveleboval. Konaly se tu také prestižní společenské akce. Každý rok zakončovala silvestrovská oslava.

Grandhotel před přestavbou (před rokem 1927, zdroj: Státní okresní archiv Hradec Králové).

Grandhotel po přestavbě (po roce 1928, zdroj: Státní okresní archiv Hradec Králové).

O hoteliéru Urbanovi vznikla rozverná píseň, ve které se zpívá: *"Ondy potkal mne pan Urban, jeho paní ta má tuze krásný turban"*. Jejím autorem byl zakladatel Červené sedmy a člen hradeckého studentského spolku Mansarda. Jeho příjmení si zapište do křížovky.

Grand Hotel Urban, Hradec Králové.

Royal appartement.

Royal appartement.

Appartement.

Jednolůžkový pokoj s balkonem.

Koupelna.

II. patro chodba.

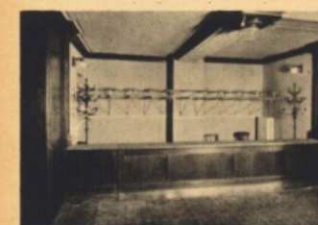
III. patro chodba.

Východočeský Autoklub.

Hlavní schodiště do společ. sálů.

Šatna společ. sálů.

Vstupní halle společ. sálů.

Recepční sál.

Banketová síň.

Pohled z hlav. sálu do recepční síně.

Hlavní sál. — Krb s gobelinem.

Z recepč. sálu do spolk. místnosti.

Velká jídelna.

Kavárenská šatna.

Kavárna — pohled podélný.

I. herna.

Síň kulečnicková.

Sál Ping-Pongu.

Biograf.

Amerie. bar s vinárnou.

Vlastní rozhlas sálů, kavárny, jídelny, baru.

Kancelář šéfa sen.

Hotelová kancelář.

Recepce.

Hotelová halle.

I. Pohled do hotelové halle.

Pohled do vestibulu.

Vestibul s hl. schodištěm a halle.

Kuchyň.

Oddělení kuchyně cukrářské.

Stroj na čištění stříbra.

Holírna.

ČESKOSLOUENSKÉ ARMÁDY ČP. 275

Palmová zahrada

Reklama z roku 1911.

Grandhotel byl v roce 1910 rozšířen o tzv. Zimní/Palmovou zahradu. Autorem návrhu nebyl nikdo jiný než Jan Kotěra. Ve velkolepě řešeném prostoru se nacházel multifunkční sál s kinem.

Palmová zahrada v roce 1940.

Svůj název získala zahrada díky obrovským palmám, které sem byly v zimě převáženy z nedalekého parku. Jeho název si запиšte do křížovky.

MOSTECKÁ ČP. 290

hotel Merkur

Reklama z roku 1911.

Nedaleko Grandhotelu bychom našli ještě hotel Merkur. Na konci 19. století se tu hrálo divadlo, pořádaly se tu veřejné schůze potravních odborů. V létě 1920 se sem přestěhoval Český klub fotografů amatérů v Hradci Králové. V 2. patře měli temnou komoru a v 1. patře klubovou místnost. V roce 1924 byl hotel prodán a zrušen. Poté tu působila Živnostenská banka a živnostenský inspektorát. Po 2.sv. válce tu sídlil sekretariát KSČ a redakce Pochodně.

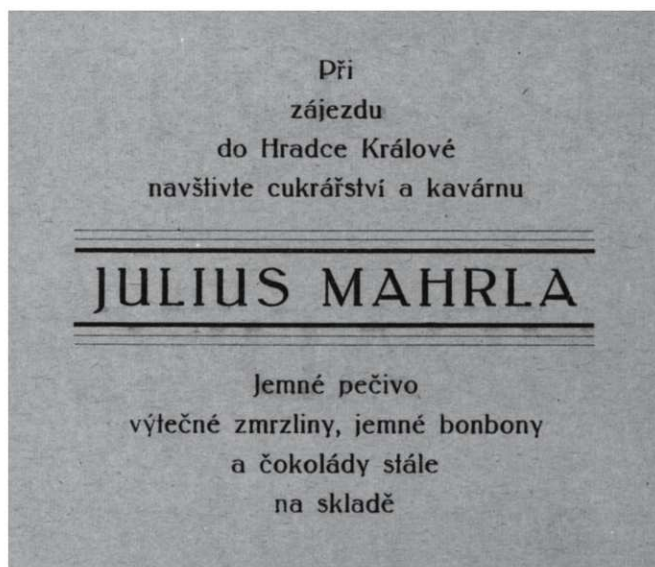
Fotografický klub se odsud po zrušení hotelu přestěhoval do hotelu na dnešním Baťkově náměstí. Jeho název, který je shodný s jedním evropským hlavním městem, si zapište do křížovky.

ČESKOSLOVENSKÉ ARMÁDY ČP. 270

Cukrárna J. Mahrla
(dnes prodejna Nikon)

Na této rušné třídě se nacházela cukrárna Julia Mahrla. Ten začínal v Hradci původně jako preclíkář a později rozšířil svou živnost o výrobu perníků. Specialitou, kterou se proslavil, byl rodinný recept na preclíky. Ty se vyvážely i do zahraničí.

(zdroj: Státní okresní archiv Hradec Králové)

Julius Mahrla se proslavil svými preclíky a na žádném z nich nesmí chybět chlorid sodný. Víte, jaký název se pro tuto látku běžně používá? Slovo si запиšte do křížovky.

PALACKÉHO ČP. 359

Víno Malčic

Nepij, synku, nepij vodu!

Voda je Ti jen na škodu.

Napij se Ty radši vína:

Víno - dobrá medicina.

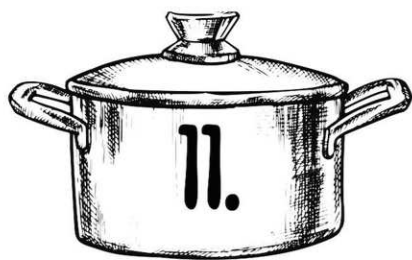
Dalmatské vinné sklepy

u **MALČIĆE**
Hradec Králové
naproti Městskému Museu

Vinárnu a obchod s vínem provozoval Franjo Malčic.
Dalmatská vína byla v Hradci nejspíš velice oblíbená.

Pokud se pozorně podíváte na reklamu na této stránce, uvidíte na vývěsní ceduli názvy dvou chorvatských ostrovů. Zapište si do křížovky ten, který vám tam bude sedět počtem písmen.

ULRICHOU N. ČP. 854

Cukrárna Emila Mahrla

Emil Mahrla byl synem preclíkáře Julia Mahrla a cukrárnu přestěhoval na roh Ulrichova náměstí. Cukroví a dorty se sem nosily z výroby, která se nacházela přes ulici. Vyhlášenou specialitou této cukrárny byly tzv. Dobošovy řezy - několik tenkých piškotových vrstev proložených máslovým krémem, griliášem a polité polevou.

(zdroj: Hrůza, J.: Hradec Králové na pohlednicích, 2015, s. 243.)

Kromě spousty dalších dobrot vyráběli u Mahrlů také štrúdl. Víte, jaké těsto se na něj používá? Příkladné jméno si zapište do křížovky.

KARLA HYNKA MÁCHY ČP. 637

Cukrárna U Kronusů

Mnozí Hradečáci si určitě ještě pamatují na slavnou cukrárnu U Kronusů. František Kronus zahájil svou cukrářskou živnost v roce 1912. Po něm převzal podnik jeho syn František. Jeho výrobky byly vyhlášené a lidé cukrárně stále říkali U Kronusů, i když už nesla jiné jméno.

ČELAKOVSKÉHO třída č. 637

TELEFON

čís.

4 3 1

HUSOVA třída č. 71

FRANTIŠEK KRONUS, HRADEC KRÁL.

*Jemné cukrovinky
a čokolády
všech značek
Stálý velký
výběr bonbonier
a deserty*

*Denně čerstvé pečivo
a cukrovinky
všech druhů
Speciální
výroba
zmrzliny*

Součástí mnoha dezertů je griliáš, který se vyrábí z cukru a...? Chybějící ingredienci doplňte do křížovky.

TŘÍDA KARLA IV. ČP 468

kuchařská škola A. Kejřové

Třída Karla IV. , pol. 20. let 20. stol. (zdroj: Hrůza, J.: Hradec Králové na pohlednicích, 2. díl, 2016, s. 9.)

Prvním sídlem koncesované kuchařské školy Anuše Kejřové byl dům na třídě Karla IV. (dnes kino Central), kde škola sídlila až do roku 1918. Poté manželé Kejřovi koupili jednopatrovou vilu na Pouchově. V 1. patře se nacházela školní kuchyň a salon, kde se uvařené pokrmy servírovaly. Na půdě se sušily pecky ze švestek, které se používaly jako náhražka mandlí.

ŽÁČKY KUCHAŘSKÉ ŠKOLY V HRADCI KRÁLOVÉ.

13.

Česká a německá kuchyně jsou specifické jednou přílohou, víte kterou? Přílohu zapište do křížovky v jednotném čísle.

KDE naučí se Vaše dceruška dobře a spořivě
vařiti i vzorně domácnost vésti?????

Svěřte ji s důvěrou paní:

A. KEJŘOVÁ,

konces. kuchařská škola, emer. učitelka vaření na školách
a odbor. spisovatelka,

Hradec Králové — Nový Pouchov,
villa 191.

Slečny z venkova
k celému pečlivému
zaopatření.

Kursy tříměsíční.
Prospekt za 1 Kč ve
známkách.

Doporučuji mé chvalně známé, oblíbené

kuchařské přípravky

a sice:

Pečivový prášek Úsporná kuchařka v sáčkích. — Per-
níkový prášek s kořením v sáčkích. — Žluť do
pečiva s kořením v sáčkích. — Vanilkový
cukr arom. v sáčkích. — **Konservín,**
zaručený prostředek k zaváření
ovoce. — Dále pak i
mé přípravky:

Toiletní mycí přípravek **Běln** k zjemnění pleti. Heřmán-
kové vlasové koupele k zjemnění a zjasnění plavé barvy
vlasů. Prací a bílicí soda prádlo neškodná. Mycí a dr-
hnuací prášek na nádobí, podlahy, k leštění kovů „**Myj**“
v sáčkích. **Levné ceny!** Vzorková zásilka mých ku-
chařských přípravků vyplaceně poštou za Kč 25.—.

Poptávky a zakázky obratem se vyřídí!

A. Kejřová, kuchař. škola atd. Hradec Král.
Pouchov 191.

PRŮMYSLOVÁ ČP. 667

JITŘENKA

Žádejte u každého cukráře
v celé Československé republice jediné bonbony
„JITŘENKA“,
které vyrábí

Družstvo cukrářů „Jitřenka“ v Hradci Král.

Turistické
plněné tekutou
malinovou a citronovou šťávou.
Kávové — koňakové — moka s tekutou náplní.
Fourés, různé druhy s oříškovou náplní.

Zboží bez konkurence! Zboží bez konkurence!

Roku 1919 bylo v Hradci Králové založeno družstvo na výrobu cukrovinek Jitřenka. Továrna byla dostavěna a otevřena přesně před sto lety, v roce 1924. Specialitou tohoto podniku byly karamelky plněné koňakem nebo pomerančovou šťávou.

V továrně na cukrovinky by se neobešli bez cukru. Mezi cukry patří i ovocný cukr, víte, jak se mu jinak říká? Název si zapište do křížovky.

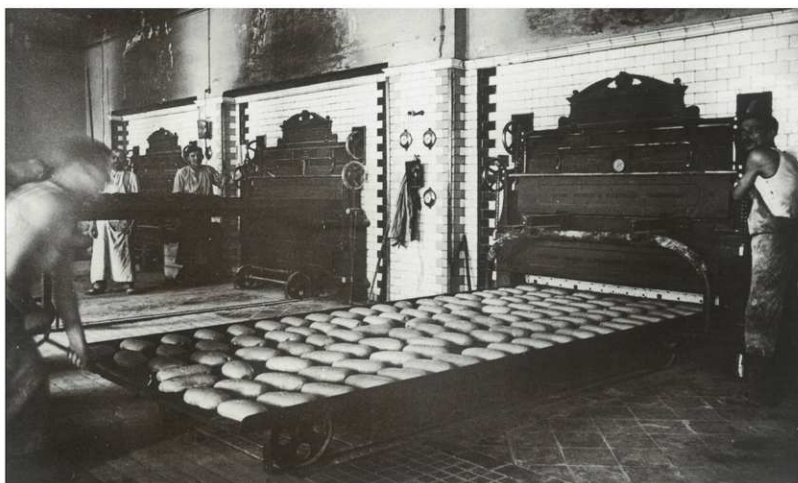

TŘÍDA KARLA IV. ČP. 430

Katschner J. a syn

Věděli jste, že první továrna na výrobu perníku v celém Rakousko-Uhersku byla v Hradci Králové a ne v Pardubicích? V roce 1907 spustila výrobu firma Josefa Katschnera a jeho syna, kteří se sem přestěhovali z Police nad Metují. Budova zabírala celý blok obklopený dnešní třídou Karla IV., Resslovou, Hořickou a Wonkovou ulicí.

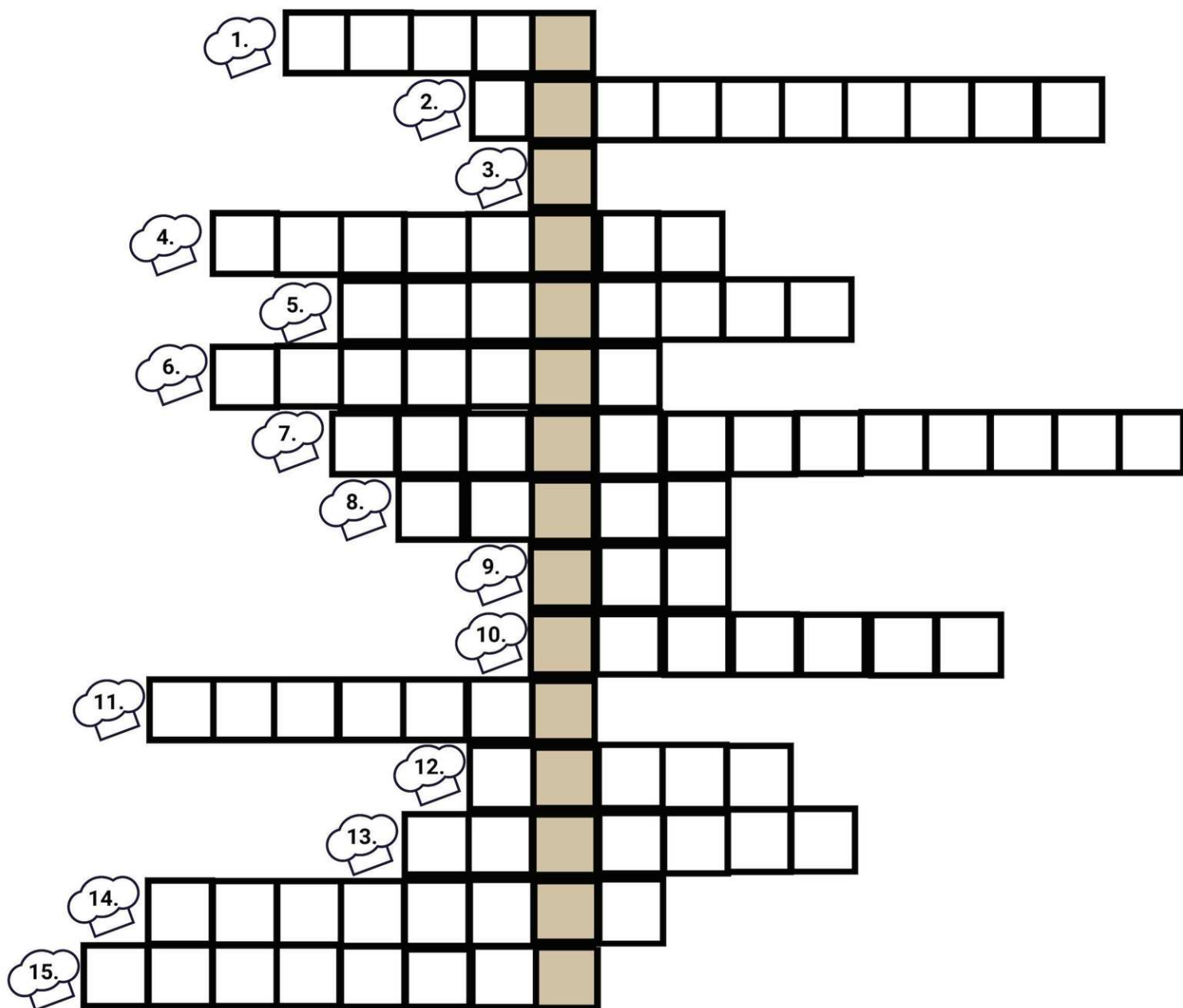

Pekárna v Katschnerově továrně (někdy během 1. sv. v.) (zdroj: Fotoalbum města Hradce Králové (1866-1918), 2000, s. 107)

V Katschnerově továrně se nevyrábělo jen sladké pečivo, ale také těstoviny. Jak se říká těm, které připomínají špagety, ale jsou uvnitř duté? Slovo si запиšte do křížovky.

KŘÍŽOVKA

Písmeno CH pište do jednoho políčka.

V tajence najdete název jednoho moučníku
z Úsporné kuchařky Anuše Kejřové.
Po odevzdání tajenky Vám tajný recept
sdělíme ;-)